

3. Нууц эх сурвалж

Мэдээллийн эх сурвалжийг нууцлах тухай 6 дугаар зүйлд заасан байна. Хэвлэн нийтлэх үйл ажиллагаанд оролцогч аливаа этгээд мэдээллийг олж авахдаа эх сурвалжаа нууцлахаар тохирсон мөн эх сурвалжаа ил болговол бусдын нэр төр, алдар хүнд, бизнесийн нэр хүндэд хор нөлөө учруулна гэж үзэж байвал мэдээллийнхээ эх сулвалжийг хэлэхээс татгалзаж болно. Хэвлэн нийтлэх үйл ажиллагаанд оролцогчоос нийтлэгдсэн болон нийтлэгдээгүй мэдээллийг хаанаас, хэрхэн олж авсан талаар болон мэдээллийн эх сурвалжаа илчлэхийг тулган шаардах, мэдээллийн эх сурвалжаа илчлэхээс татгалзсантай холбогдуулан аливаа хэлбэрээр дарамт, шахалт үзүүлэх, шийтгэхийг хориглоно.

Хэвлэл мэдээллийн ажилтан болон бусад этгээд мэдээллийн нууц эх сурвалжаа илчлэхээс татгалзах эрх нь үг хэлэх эрхийн нэг хэсэг юм. Тэгэхээр энэ эрхийг хамгаалах зохицуулалт оруулсан нь тун сайшаалтай хэрэг мөн. Гэхдээ холбогдох хэм хэмжээг ялимгүй сайжруулж, олон улсын стандартад илүү ойртуулж болохоор байна. Нэгд, хамгаалалтын хүрээ нь тодорхойгүй байна. Энд хэвлэн нийтлэх ажиллагаанд оролцогч гэж байгаа боловч хуульд зөвхөн нийтлэх гэдэг ойлголтыг тодорхойлсон байна.

Хуулийн хамгаалалтын хүрээг өргөжүүлж ердийн үед олон нийтэд мэдээлэл тарааж байгаа аливаа этгээд уг хамгаалалтыг эдэлнэ гэж заавал илүү байж болох юм. Европын зөвлөлийн Мэдээллийн эх сулвалжийг илчлэхгүй байх сэтгүүлчийн эрхийн тухай R(2000)7 дугаарын зөвлөмжид зааснаар хуулийн хамгаалалтыг

Олон нийтийн мэдээллийн хэрэгслийг ашиглан мэдээлэл цуглуулан, тараах ажлыг байнга эсвэл мэргэжлийн түвшинд эрхэлдэг аливаа хувь хүн, хуулийн этгээд.¹

эдэлнэ. Хоёрт, хамгаалалт үзүүлэх эсэх нь хэвлэл мэдээллийн ажилтан эх сурвалжаа илчлэх нь бусдын амь нас, эрүүл мэнд, нэр төрд хортой гэж үзсэн эсэхээс хамаарахаар байна. Энэ зохимжгүй юм. Мэдээллийн нууц эх сурвалжууд өөрсдийгөө илчлэхгүй гэж үзсэн тохиолдолд сэтгүүлчдэд мэдээлэл өгдөг. Тэгэхээр сэтгүүлчид үүнийг өөрсдөө тааварлаж, хуульд заасан аль нэг ашиг сонирхол хохирохоор байвал мэдээллийн эх сурвалжаа хамгаалдаг байж таарахгүй.

Гуравт, хэвлэл мэдээллийн ажилтнаас илчлэхийг шаардаж болохгүй зүйлийн жагсаалт, тухайлбал, мэдээлэл хэрхэн олж авсан арга зам зэрэг нь нэг талаас хэт өргөн нөгөө талаас хэт явцуу байна. Хэвлэл мэдээллийн ажилтан эх сурвалжаа илчлэх мэдээллийг гаргаж өгөхөөс татгалзах эрхтэй байж болно. Гэхдээ зөвхөн ийм мэдээллээр түүний эрх хязгаарлагдана. Жишээ нь, мэдээллийг хэрхэн олж авсан тухай мэдээлэл нь эх сурвалжийг илчлэхэд хүргэхгүй.

¹ 2000 оны 3 дугаар сарын 8-нд Сайд нарын зөвлөлөөс баталсан.

2010 оны 5-р сар

[Монгол улсын Хэвлэл мэдээллийн эрх чөлөөний тухай хуулийн төсөлд өгөх санал

Нээлттэй Нийгэм Форум, Канад дахь Эрх зүй, ардчиллын төв

Зөвлөмж:

- Эх сурвалжаа хамгаалах эрхийг мэдээллийг тогтмол эсвэл мэргэжлийн ажлын хүрээнд олон нийтэд түгээдэг аливаа этгээд эдэлнэ гэж өргөжүүлэх.
- Хэвлэл мэдээллийн ажилтан эх сурвалжаа илчлэх нь сөрөг үр дагавартай эсэх талаар юу гэж үзэж байгаагаас үл хамааран эх сурвалж өөрийгөө нууцлахыг хүссэн тохиолдолд дээрх эрх хэрэгждэг байх.
- Дээрх эрх нь эх сурвалжийг илчлэхэд хүргэж болох аливаа мэдээлэлд хамаарах боловч түүнээс халихгүй байх.